

G. Sz.
nauczyciel
zatrudniony w ZSEiO.
w K.

Opinia prawna
w sprawie wypłaty nagrody jubileuszowej dla nauczyciela, który nabył
uprawnienie w miesiącu wrześniu

Stan faktyczny

Jestem pracownikiem Zespołu Szkół Elektrycznych i Ogólnokształcących w K. W tym roku z dniem 1.10.2022r nabyłem prawa do nagrody jubileuszowej za 35 letni okres pracy. Nagroda została mi wypłacona w oparciu o pensję zasadniczą, dodatek stażowy i dodatek za wychowawstwo. W nagrodzie nie uwzględniono wypłaconego wynagrodzenia (28 wrzesień) za 3 tygodnie godzin ponadwymiarowych i doraźnych zastępstw oraz dodatku motywacyjnego wypłaconego w tym samym czasie. Tu muszę dodać, że godziny ponadwymiarowe realizuję na podstawie stałego przydziału czynności. Ponadto nie uwzględniono 18 godzin ponadwymiarowych i doraźnych zastępstw zrealizowanych w czwartym tygodniu września. Uważam, że wszystkie czynniki powinny być wzięte pod uwagę przy wypłacaniu nagrody. *W dniu 3 października 2022 r. zwróciłem się do dyrektora ZSEiO w K. o wyjaśnienie jakie zasady zostały zastosowane do obliczenia nagrody za 35 lat pracy zostały zastosowane do ustalenia jej wysokości.* Na powyższe zapytanie Dyrektor Zespołu Szkół Elektrycznych i Ogólnokształcących w K. pismem z dnia 17.10.2022 r. znak: K.1121.2028.2022 udzielił mi odpowiedzi, która według mnie jest niezgodna z prawem. O to treść przedostatniego i ostatniego akapitu pisma: „Mając powyższe na uwadze, w Pana przypadku ustalono wynagrodzenie w stawkach miesięcznych oraz składniki wynagrodzenia określone procentowo, tj.: wynagrodzenie zasadnicze i wysługa lat; ustalono dodatek funkcyjny (z tytułu sprawowania funkcji wychowawcy klasy); brak podstaw do ustalenia wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw. Ponadto informuję, że dokumenty, na których podstawie została obliczona nagroda jubileuszowa, są do wglądu w księgowości szkoły”.

Przy ustalaniu wysokości nagrody jubileuszowej za 35 lat nie uwzględniono godzin ponadwymiarowych i godzin doraźnych zastępstw za miesiąc wrzesień i dodatku motywacyjnego za ten miesiąc. Ponieważ moja interpretacja przepisów jest inna aniżeli księgowości szkoły i dyrektora szkoły, proszę Pana o pomoc w powyższej sprawie. Jeśli moje wątpliwości są zasadne, chcę wystąpić do sądu pracy o wypłatę pieniężną wynikającą z różnicy naliczenia nagrody.

II. Pytania

- 1) Czy wypracowane godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw za okres od 1.09 do 30.09 2022 r. winne być uwzględnione do wysokości nagrody za 35 lat pracy?
- 2) Czy do obliczenia nagrody jubileuszowej należy uwzględnić dodatek motywacyjny za miesiąc wrzesień?

- 3) Czy dyrektor ZSEiO w K. udzielając odpowiedzi na moje pismo powinien wykazać kwoty składników wynagrodzenia jakie zostały uwzględnione do obliczenia nagrody jubileuszowej za 35 lat pracy?

III. Podstawy prawne

- 1) Ustawa z 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r., poz. 1762) – **art. 47**.
- 2) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 30 października 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania okresów pracy i innych okresów uprawniających nauczyciela do nagrody jubileuszowej oraz szczegółowych zasad jej obliczania i wypłacania (Dz.U. z 2001 r. nr 128, poz. 1418) - **§1, §2, §3, §5**.
- 3) Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 26.06.2001 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania wynagrodzenia oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy nauczycieli (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r. poz. 1455) - **§1, §2, §3**.

Orzecznictwo sądów

- 1) uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 1990 r. III PZP 57/89, OSNC 1990, nr 10-11, poz. 125;
- 2) uchwała SN z dnia 21 maja 1991 r. I PZP 16/91, OSNC 1992, nr 1, poz. 10);
- 3) wyrok Sąd Rejonowy - Sąd Pracy w Bartoszycach z dnia 24 kwietnia 2015 r. sygn. IV P 62/14;
- 4) wyrok Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 25 czerwca 2015 r. sygn. akt IV Pa 80/15 – jest wyrok na apelację wniesiona do wyroku Sądu Rejonowego Sądu Pracy w Bartoszycach z dnia 24.04.2015 r.
- 5) wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 15.12.2015r. sygn. akt V Pa 91/15.
- 6) Wyrok Sądu Rejonowego – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 8 marca 2016 r. sygn. akt V P 278/15

IV. Analiza prawna:

Nauczyciele mają prawo do nagrody jubileuszowej. Zasady jej obliczania oraz składniki wynagrodzenia, które bierze się pod uwagę dla ustalenia jej wysokości określa rozporządzenie. Prawo do nagrody nauczyciel nabędzie w dniu upływu okresu uprawniającego do nagrody.

Za wieloletnią pracę nauczyciel otrzymuje nagrodę jubileuszową - uprawnienie wynika z art. 47 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela

Przepis ten uzależnia wysokość nagrody od liczby przepracowanych lat. Aby uzyskać prawo do nagrody, pedagog nie musi pracować w szkole przez cały czas, wymagane jest jedynie zatrudnienie w charakterze nauczyciela w dniu upływu okresu wymienionego w przepisie.

Wysokość nagrody wynosi:

- za 20 lat pracy - 75 proc. wynagrodzenia miesięcznego;
- za 25 lat pracy - 100 proc. wynagrodzenia miesięcznego;
- za 30 lat pracy - 150 proc. wynagrodzenia miesięcznego;

za 35 lat pracy - 200 proc. wynagrodzenia miesięcznego;
za 40 lat pracy - 250 proc. wynagrodzenia miesięcznego.

Szczegółowe zasady wyliczania czasu pracy, od którego zależy nagroda, określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 30 października 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania okresów pracy i innych okresów uprawniających nauczyciela do nagrody jubileuszowej oraz szczegółowych zasad jej obliczania i wypłacania.

Według §3 tego wspomnianego rozporządzenia podstawę obliczenia nagrody jubileuszowej stanowi wynagrodzenie miesięczne przysługujące nauczycielowi w dniu nabycia prawa do nagrody, a jeżeli jest to dla nauczyciela korzystniejsze - wynagrodzenie przysługujące mu w dniu jej wypłaty. A zatem gdy nauczyciel otrzyma podwyżkę w czasie pomiędzy uzyskaniem uprawnień a wypłatą świadczenia - wtedy kwotę wylicza się na podstawie wyższego wynagrodzenia z dnia wypłaty nagrody. Warto pamiętać, że dla uzyskania prawa do nagrody nie ma znaczenia fakt, że nauczyciel przebywa na zwolnieniu lekarskim w dniu upływu wymaganego okresu.

W przypadku, gdy nauczyciel nabył prawo do nagrody jubileuszowej będąc zatrudnionym w innym tygodniowym obowiązkowym wymiarze godzin niż w dniu jej wypłaty, podstawę obliczenia nagrody stanowi wynagrodzenie przysługujące nauczycielowi w dniu nabycia prawa do nagrody.

Nagroda jubileuszowa jest więc składnikiem obligatoryjnym, do którego nauczyciel nabywa prawo po spełnieniu warunku, jakim jest osiągnięcie określonego stażu pracy. Nie ma przy tym znaczenia okres zatrudnienia w danej placówce, wymiar pensum czy rodzaj zawartego stosunku pracy.

Zgodnie z §3 ust. 3 rozporządzenia MENiS z 30 października 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania okresów pracy i innych okresów uprawniających nauczyciela do nagrody jubileuszowej oraz szczegółowych zasad jej obliczania i wypłacania, nagrodę oblicza się według zasad obowiązujących przy ustalaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy. Stosuje się zasady wynikające z rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 26.06.2001 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania wynagrodzenia oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy nauczycieli.

Oznacza to, że zgodnie z §1 ust. 1 rozporządzenia z dnia 26.06.2001 r. do podstawy wynagrodzenia należy wliczyć:

- wynagrodzenie zasadnicze,
- dodatki: za wysługę lat, motywacyjny, funkcyjny oraz za warunki pracy,
- wynagrodzenie za godziny nadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw,
- dodatkowe wynagrodzenie za pracę w porze nocnej,
- odrębne wynagrodzenie za zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze wykonywane w dniu wolnym od pracy,
- wynagrodzenie za pracę w święto, jednorazowy dodatek uzupełniający, o którym mowa w art. 30a ust. 3 KN.

Zgodnie z §1 ust. 2 wspomnianego rozporządzenia w wynagrodzeniu nie uwzględnia się natomiast:

- wynagrodzenia za czas gotowości do pracy oraz za czas niezawinionego przez pracownika przestoju,
- wynagrodzenia za czas urlopu wypoczynkowego oraz wynagrodzenia za czas innej usprawiedliwionej nieobecności w pracy,
- wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną.

Wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw oblicza się mnożąc przeciętną miesięczną liczbę godzin z okresu miesiący danego roku szkolnego poprzedzających miesiąc nabycia prawa do nagrody, a jeżeli okres zatrudnienia jest krótszy od roku szkolnego - z tego okresu, przez godzinową stawkę wynagrodzenia przysługującą w miesiącu nabycia prawa do nagrody.

Zgodnie z §1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 30 października 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania okresów pracy i innych okresów uprawniających nauczyciela do nagrody jubileuszowej oraz szczegółowych zasad jej obliczania i wypłacania do okresu zatrudnienia, który wymagany jest dla uzyskania nagrody jubileuszowej wlicza się okresy, od których zależą uprawnienia pracownicze. Są to m.in.:

- okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych i okresy pobierania stypendium otrzymywanego przez bezrobotnego,
- okresy odbywania studiów doktoranckich - nie więcej jednak niż 4 lata i pod warunkiem uzyskania stopnia doktora,
- udokumentowane okresy zatrudnienia za granicą u pracodawcy zagranicznego,
- niektóre okresy pracy na roli,
- okres pobierania stypendiów sportowych,
- okres, za który sąd przyznał wynagrodzenie pracownikowi przywróconemu do pracy, jeśli pracownik podjął pracę,
- okres pobierania świadczeń z ubezpieczenia społecznego po ustaniu stosunku pracy pracownicy w ciąży lub w trakcie urlopu macierzyńskiego, jeżeli rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło z powodu upadłości lub likwidacji pracodawcy,
- okresy czynnej i zawodowej służby wojskowej.

Zasady uwzględniania składników wynagradzania nauczyciela w podstawie nagrody jubileuszowej

- 1) Składniki wynagrodzenia określone w stawkach miesięcznych w stałej wysokości oraz składniki wynagrodzenia określone procentowo od tych stawek uwzględnia się w wysokości należnej w dniu nabycia prawa do nagrody jubileuszowej (lub jej wypłaty).
- 2) W przypadku, gdy okres wykonywania zadań lub zajęć uprawniających do dodatku funkcyjnego jest krótszy niż okres roku szkolnego, wysokość dodatku oblicza się, mnożąc otrzymywaną stawkę z tego tytułu przez liczbę miesięcy, w których nauczyciel wykonywał zadania lub zajęcia. Uzyskaną kwotę dzieli się przez liczbę miesięcy roku szkolnego poprzedzających miesiąc nabycia prawa do nagrody jubileuszowej (lub jej wypłaty).

- 3) Jednorazowy dodatek uzupełniający uwzględnia się w wysokości stanowiącej 1/12 kwoty tego dodatku wypłaconego pracownikowi za poprzedni rok kalendarzowy.
- 4) Dodatkowe wynagrodzenie za pracę w porze nocnej, odrębne wynagrodzenie za zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze wykonywane w dniu wolnym od pracy oraz wynagrodzenie za pracę w święto - oblicza się, dodając otrzymane wynagrodzenie w poszczególnych miesiącach roku szkolnego, a następnie uzyskaną kwotę dzieli się przez liczbę miesięcy roku szkolnego poprzedzających miesiąc nabycia prawa do nagrody jubileuszowej (lub jej wypłaty).
- 5) Wynagrodzenie za godziny nadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw oblicza się, mnożąc przeciętną miesięczną liczbę godzin z okresu miesięcy danego roku szkolnego poprzedzających miesiąc nabycia prawa do nagrody jubileuszowej (lub jej wypłaty), a jeżeli okres zatrudnienia jest krótszy od roku szkolnego - z tego okresu, przez godzinową stawkę wynagrodzenia przysługującą w miesiącu nabycia prawa do nagrody jubileuszowej (lub jej wypłaty).
- 6) W podstawie nagrody jubileuszowej, podobnie jak w przypadku ekwiwalentu za urlop, należy uwzględnić także godziny przepracowane w ramach realizacji programów unijnych

Przepisy nie regulują kwestii przyjmowania godzin nadwymiarowych i doraźnych zastępstw do podstawy nagrody jubileuszowej, do której nauczyciel nabył prawo we wrześniu. W tej sprawie wypowiedziały się Sądy Rejonowe w: Słupsku, Bartoszycach, Gdańsku Południu, Sądy Okręgowe w Słupsku i Olsztynie. W wspomnianych wyrokach wskazano: ***w przypadku nabycia przez nauczyciela prawa do nagrody jubileuszowej i wypłaty tej nagrody we wrześniu, wynagrodzenie za godziny nadwymiarowe oblicza się w wysokości średniej z miesięcy roku szkolnego poprzedzających 30 września, czyli są to właściwie godziny nadwymiarowe przyznane nauczycielowi we wrześniu, z uwzględnieniem godzinowej stawki wynagrodzenia przysługującej nauczycielowi w tym miesiącu.***

Poniżej prezentacja uzasadnień wspomnianych wyroków sądów rejonowych i sądów okręgowych pracy i ubezpieczeń społecznych

Sąd Rejonowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Słupsku w wyroku z dnia 8 marca 2016 r. sygn. akt V P 278/15 stwierdził: „... Nagroda jubileuszowa zdaniem Sądu nie stanowi składnika wynagrodzenia za pracę danego pracownika. Jest to odrębne świadczenie pieniężne z tytułu pozostawania w stosunku pracy przez określony w przepisach czas i w tym zakresie Sąd zgadza się ze stanowiskiem strony pozwanej. Sąd zgadza się również ze stanowiskiem pozwanego, że stanowisko Państwowej Inspekcji Pracy nie stanowi źródła prawa i tym samym nie jest dla Sądu wiążące.

Prawo do nagrody jubileuszowej nauczyciela, w tym powódki wynika z art. 47 Karty Nauczyciela. Zgodnie z tym przepisem za wieloletnią pracę nauczyciel otrzymuje nagrodę jubileuszową w wysokości:

- 1) za 20 lat pracy - 75% wynagrodzenia miesięcznego;*
- 2) za 25 lat pracy - 100% wynagrodzenia miesięcznego;*

- 3) za 30 lat pracy - 150% wynagrodzenia miesięcznego;
- 4) za 35 lat pracy - 200% wynagrodzenia miesięcznego;
- 5) za 40 lat pracy - 250% wynagrodzenia miesięcznego.

Szczegółowe zasady ustalania okresów pracy i innych okresów uprawniających nauczyciela do nagrody jubileuszowej oraz szczegółowe zasady jej obliczania i wypłacania zostały przewidziane przepisach wykonawczych.

Zgodnie z §2 ust.1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 30 października 2001r. (Dz. U. z 9.11.2001r.) nauczyciel nabywa prawo do nagrody jubileuszowej w dniu, w którym upływa okres uprawniający do nagrody. Z kolei w myśl §3 ust. 1 rozporządzenia podstawę obliczenia nagrody jubileuszowej stanowi wynagrodzenie miesięczne przysługujące nauczycielowi w dniu nabycia prawa do nagrody, a jeżeli jest to dla nauczyciela korzystniejsze - wynagrodzenie przysługujące mu w dniu jej wypłaty. Nagrodę oblicza się według zasad obowiązujących przy ustalaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy (ust.3).

Z kolei w wynagrodzeniu nauczyciela za urlop wypoczynkowy - zgodnie z §1 ust.1 § 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 czerwca 2001r. (Dz. U. z dnia 10 lipca 2001r.) uwzględnia się wskazane w tym przepisie składniki wynagrodzenia, w tym wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw (pkt 3). Wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw oblicza się, mnożąc przeciętną miesięczną liczbę godzin z okresu miesięcy danego roku szkolnego poprzedzających miesiąc rozpoczęcia urlopu, a jeżeli okres zatrudnienia jest krótszy od roku szkolnego – z tego okresu, przez godzinową stawkę wynagrodzenia przysługującą w miesiącu wykorzystywania urlopu (§4).

W myśl art. 39 ust 4 Karty Nauczyciela składniki wynagrodzenia, których wysokość może być ustalona jedynie na podstawie już wykonanych prac, wypłaca się miesięcznie lub jednorazowo z dołu w ostatnim dniu miesiąca. Jeżeli ostatni dzień miesiąca jest dniem ustawowo wolnym od pracy, wynagrodzenie wypłacane jest w dniu poprzedzającym ten dzień, a w wypadkach szczególnie uzasadnionych wynagrodzenie może być wypłacone w jednym z ostatnich pięciu dni miesiąca lub w dniu wypłaty wynagrodzenia.

Jak wyżej wskazano, z rozporządzenia z dnia 30 października 2001r. wynika, iż zasadą jest wypłacania nagrody jubileuszowej nauczycielowi w dniu jej nabycia. Przepisy przewidują jednak wprost dokonanie wypłaty tej nagrody w wysokości ustalonej na dzień wypłaty wynagrodzenia – liczonego według zasad jak urlop wypoczynkowy, a zatem z uwzględnieniem m. in. wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i zastępstwa jeżeli jest to dla nauczyciela korzystniejsze. W sytuacji powódki, która nabyła prawo do nagrody jubileuszowej z tytułu przepracowania 30 lat pracy w dniu 3 września 2014r. korzystniejsze jest obliczenie nagrody z miesięcy roku szkolnego (który rozpoczął się 1 września 2014r.) poprzedzających 30 września 2014r. Obejmuje zatem godziny ponadwymiarowe przyznane powódce we wrześniu 2014r. i wypracowane przez nią w tym miesiącu.

Na marginesie wskazać można, że przed tutejszym Sądem pod sygn. akt VP 115/15 toczyło się postępowanie z powództwa innego pracownika przeciwko Zespołowi Szkół w J. o nagrodę jubileuszową oparte na tej samej argumentacji prawnej stron,

a w którym Sąd uwzględnił żądanie strony powodowej, zaś apelacja pozwanego została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 15.12.2015 r. w sprawie V Pa 91/15."

W podobny sposób wypowiedział się Sąd Rejonowy – Sąd Pracy w Bartoszycach w wyroku z dnia 24 kwietnia 2015 r. sygn. IV P 62/14;

Sąd Rejonowy zważył, „że zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 30 października 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania okresów pracy i innych okresów uprawniających nauczyciela do nagrody jubileuszowej oraz szczegółowych zasad jej obliczania i wypłacania (Dz. U. z 2001 r. Nr 128, poz. 1418) nauczyciel nabywa prawo do nagrody jubileuszowej w dniu, w którym upływa okres uprawniający do nagrody. Zwrócił uwagę, że podstawę obliczenia nagrody jubileuszowej stanowi wynagrodzenie miesięczne przysługujące nauczycielowi w dniu nabycia prawa do nagrody, a jeżeli jest to dla nauczyciela korzystniejsze wynagrodzenie przysługujące mu w dniu jej wypłaty. Natomiast nagrodę jubileuszową oblicza się według zasad obowiązujących przy ustalaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy (§ 3 ust. 1 i 3 ww. rozporządzenia).

Przy czym ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy nauczycieli ustala się stosując zasady obowiązujące przy obliczaniu wynagrodzenia za urlop wypoczynkowy.

Zgodnie z § 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 czerwca 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania wynagrodzenia oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy nauczycieli (Dz. U. z 2001 r. Nr 71, poz. 737 z późn. zm.) obliczając nagrodę jubileuszową dla nauczyciela należy uwzględnić oprócz wynagrodzenia zasadniczego także wynagrodzenie za godziny nadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw.

Wynagrodzenie za godziny nadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw oblicza się, mnożąc przeciętna miesięczną liczbę godzin z okresu miesiący danego roku szkolnego poprzedzających miesiąc rozpoczęcia urlopu, a jeżeli okres zatrudnienia jest krótszy od roku szkolnego – z tego okresu, przez godzinową stawkę wynagrodzenia przysługującą w miesiącu wykorzystywania urlopu (§ 4 ww. rozporządzenia).

Sąd Rejonowy zważył, że w myśl art. 39 ust. 4 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (j.t. Dz. U. z 2014 r., poz. 191) składniki wynagrodzenia, których wysokość może być ustalona jedynie na podstawie już wykonanych prac, wypłaca się miesięcznie lub jednorazowo z dołu w ostatnim dniu miesiąca. Jeżeli ostatni dzień miesiąca jest dniem ustawowo wolnym od pracy, wynagrodzenie wypłacane jest w dniu poprzedzającym ten dzień, a w wypadkach szczególnie uzasadnionych wynagrodzenie może być wypłacone w jednym z ostatnich pięciu dni miesiąca lub w dniu wypłaty wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 3.

W konsekwencji nagroda jubileuszowa jako świadczenie jednorazowe jest wypłacana w ostatnim dniu miesiąca, w którym pracownik nabył do niej prawo.

Od wyroku Sądu Rejonowego – Sądu Pracy w Bartoszycach strona pozwana wniosła apelację do Sądu Okręgowego w Olsztynie. Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 25 czerwca 2015 r. sygn. akt IV Pa 80/15 oddalił apelację strony

pozwanej i podtrzymał wyrok Sądu Rejonowego – Sądu Pracy w Bartoszych z dnia 24 kwietnia 2015 r.

W podobny sposób wypowiedział się również Sąd Rejonowy w Gdańsku Południe – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w wyroku z dnia 1 sierpnia 2019 r., sygn. akt VI P 44/19.

Sąd Rejonowy stwierdził: „...Przechodząc do rozważań prawnych w pierwszej kolejności wskazać należy, prawo do nagrody jubileuszowej nauczyciela, wynika z art. 47 Karty Nauczyciela (Dz.U. z 2018 r., poz. 967 j.t. ze zm.). Za wieloletnią pracę nauczyciel otrzymuje nagrodę jubileuszową w wysokości:

- 1) za 20 lat pracy - 75% wynagrodzenia miesięcznego;
- 2) za 25 lat pracy - 100% wynagrodzenia miesięcznego;
- 3) za 30 lat pracy - 150% wynagrodzenia miesięcznego;
- 4) za 35 lat pracy - 200% wynagrodzenia miesięcznego;
- 5) za 40 lat pracy - 250% wynagrodzenia miesięcznego.

Zgodnie z § 2 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 30 października 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania okresów pracy i innych okresów uprawniających nauczyciela do nagrody jubileuszowej oraz szczegółowych zasad jej obliczania i wypłacania (Dz.U. z 2001, nr 128, poz. 1418), nauczyciel nabywa prawo do nagrody jubileuszowej w dniu, w którym upływa okres uprawniający do nagrody.

W myśl § 3 ust. 1 ww. Rozporządzenia, podstawę obliczenia nagrody jubileuszowej stanowi wynagrodzenie miesięczne przysługujące nauczycielowi w dniu nabycia prawa do nagrody, a jeżeli jest to dla nauczyciela korzystniejsze wynagrodzenie przysługujące mu w dniu jej wypłaty.

Nagrodę oblicza się według zasad obowiązujących przy ustalaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy (§ 3 ust. 3 ww. rozporządzenia).

Natomiast treść § 1 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 czerwca 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania wynagrodzenia oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy nauczycieli (Dz.U. z 2001 r., nr 71, poz. 737 ze zm.) stanowi, iż w wynagrodzeniu za urlop wypoczynkowy nauczyciela uwzględnia się m.in. wynagrodzenie za godziny nadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw.

Wynagrodzenie za godziny nadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw oblicza się, mnożąc przeciętną miesięczną liczbę godzin z okresu miesiący danego roku szkolnego poprzedzających miesiąc rozpoczęcia urlopu, a jeżeli okres zatrudnienia jest krótszy od roku szkolnego - z tego okresu, przez godzinową stawkę wynagrodzenia przysługującą w miesiącu wykorzystywania urlopu (§ 4 ww. rozporządzenia).

Wskazać również należy, iż zgodnie z art. 39 ust. 4 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela składniki wynagrodzenia, których wysokość może być ustalona jedynie na podstawie już wykonanych prac, wypłaca się miesięcznie lub jednorazowo z dołu w ostatnim dniu miesiąca. Jeżeli ostatni dzień miesiąca jest dniem ustawowo wolnym od pracy, wynagrodzenie wypłacane jest w dniu poprzedzającym ten dzień, a w wypadkach szczególnie uzasadnionych

wynagrodzenie może być wypłacone w jednym z ostatnich pięciu dni miesiąca lub w dniu wypłaty wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 3.

Nagroda jubileuszowa nie jest zaliczana do składników wynagrodzenia za pracę danego pracownika i stanowi odrębne świadczenie pieniężne z tytułu pozostawania w stosunku pracy przez określony w przepisach prawa pracy czas. Istotą gratyfikacji jubileuszowej jest nagradzanie pracy u jednego pracodawcy lub w jednym zawodzie. Szczegółowe zasady ustalania i wypłaty " jubileuszków" regulują natomiast poszczególne przepisy resortowe dla poszczególnych grup zawodowych.

I tak nauczycielom szkół publicznych przysługuje za wieloletnią pracę nagroda jubileuszowa.

W konsekwencji nagroda jubileuszowa jako świadczenie jednorazowe jest wypłacana w ostatnim dniu miesiąca, w którym pracownik nabył do niej prawo.

Zatem w przypadku nabycia przez nauczyciela prawa do nagrody jubileuszowej i wypłaty tej nagrody we wrześniu, wynagrodzenie za godziny nadwymiarowe oblicza się w wysokości średniej z miesięcy roku szkolnego poprzedzających 30 września, czyli są to właściwie godziny nadwymiarowe przyznane nauczycielowi we wrześniu, z uwzględnieniem godzinowej stawki wynagrodzenia przysługującej nauczycielowi w tym miesiącu".

Reasumując. Zatem w przypadku nabycia przez nauczyciela prawa do nagrody jubileuszowej i wypłaty tej nagrody we wrześniu, wynagrodzenie za godziny nadwymiarowe oblicza się w wysokości średniej z miesięcy roku szkolnego poprzedzających 30 września, czyli są to właściwie godziny nadwymiarowe przyznane nauczycielowi we wrześniu, z uwzględnieniem godzinowej stawki wynagrodzenia przysługującej nauczycielowi w tym miesiącu. Warto jeszcze wskazać, jak obliczyć wynagrodzenie za godziny nadwymiarowe poprzedzające wypłatę nagrody jubileuszowej. By to zrobić trzeba obliczyć przeciętną miesięczną liczbę godzin nadwymiarowych z roku szkolnego przed wypłatą nagrody (a jeśli wypłacana jest w trakcie roku, to za okres od początku roku szkolnego do wypłaty) a następnie należy uzyskaną liczbę pomnożyć przez godzinową stawkę wynagrodzenia z miesiąca wypłaty nagrody.

Również Ministerstwo Edukacji Narodowej prezentuje stanowisko, że należy uwzględnić godziny nadwymiarowe i doraźnych zastępstw wypracowane do 30.09 (<https://samorząd.pap.pl/kategoria/prawo/men-o-nagrodach>, dostęp z 11.08. 2021 r.).

Treść stanowiska MEN: Zgodnie z § 2 ust.1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 30 października 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania okresów pracy i innych okresów uprawniających nauczyciela do nagrody jubileuszowej oraz szczegółowych zasad jej obliczania i wypłacania (Dz. U. Nr 128, poz. 1418) nauczyciel nabywa prawo do nagrody jubileuszowej w dniu, w którym upływa okres uprawniający do nagrody. Jednak jako świadczenie jednorazowe jest ona wypłacana w ostatnim dniu miesiąca, w którym pracownik nabył do niej prawo (art. 39 ust. 4 ustawy - Karta Nauczyciela).

W myśl § 3 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia podstawę obliczenia nagrody jubileuszowej stanowi wynagrodzenie miesięczne przysługujące nauczycielowi

w dniu nabycia prawa do nagrody, a jeżeli jest to dla nauczyciela korzystniejsze - wynagrodzenie przysługujące mu w dniu jej wypłaty.

W przypadku, gdy nauczyciel nabył prawo do nagrody jubileuszowej będąc zatrudniony w innym tygodniowym obowiązkowym wymiarze godzin niż w dniu jej wypłaty, podstawę obliczenia nagrody stanowi wynagrodzenie przysługujące nauczycielowi w dniu nabycia prawa do nagrody.

Nagrodę jubileuszową oblicza się według zasad obowiązujących przy ustalaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy (§ 3 ust. 3 ww. rozporządzenia). Natomiast ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy nauczycieli ustala się stosując zasady obowiązujące przy obliczaniu wynagrodzenia za urlop wypoczynkowy.

W związku z przepisem § 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 czerwca 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania wynagrodzenia oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy nauczycieli (Dz. U. Nr 71, poz. 737, z późn. zm.) obliczając nagrodę jubileuszową dla nauczyciela należy uwzględnić m.in. wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw.

Wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw zaliczane jest do składników wynagrodzenia uwzględnianych w średnich wysokościach z miesięcy roku szkolnego. W związku z § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 czerwca 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania wynagrodzenia oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy nauczycieli wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw oblicza się, mnożąc przeciętną miesięczną liczbę godzin z okresu miesięcy danego roku szkolnego poprzedzających miesiąc wyliczania nagrody, a jeżeli okres zatrudnienia jest krótszy od roku szkolnego - z tego okresu, przez godzinową stawkę wynagrodzenia przysługującą w miesiącu obliczania tej nagrody.

Zatem w przypadku nabycia przez nauczyciela prawa do nagrody jubileuszowej i wypłaty tej nagrody we wrześniu, wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe oblicza się w średniej wysokości z miesięcy roku szkolnego poprzedzających 30 września, czyli są to właściwie godziny ponadwymiarowe przyznane nauczycielowi we wrześniu, z uwzględnieniem godzinowej stawki wynagrodzenia przysługującej nauczycielowi w tym miesiącu.

Zgodnie z uchwałą składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 1990 r. (uchwała SN z dnia 26 lutego 1990 r. III PZP 57/89, OSNC 1990, nr 10-11, poz. 125) pracownik nabywa prawo do nagrody jubileuszowej w ostatnim dniu okresu pracy uprawniającego do tej nagrody bądź w dniu wejścia w życie przepisów wprowadzających nagrody jubileuszowe. Z kolei w uchwale z dnia 21 maja 1991 r. (uchwała SN z dnia 21 maja 1991 r. I PZP 16/91, OSNC 1992, nr 1, poz. 10), Sąd Najwyższy stwierdził ponadto, że pracownik nabywa prawo do nagrody jubileuszowej w dniu bezpośrednio poprzedzającym dzień, który nazwą lub datą odpowiada dniowi, w którym pracownik podjął zatrudnienie.

V. Podsumowanie – odpowiedź na pytania

Analiza powyższych norm prawnych w kontekście zadanych pytań prowadzi do wniosku:

Ad. 1. W przypadku nabycia przez nauczyciela prawa do nagrody jubileuszowej i wypłaty tej nagrody we wrześniu, wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe oblicza się w wysokości średniej z miesięcy roku szkolnego poprzedzających 30 września, czyli są to właściwie godziny ponadwymiarowe przyznane nauczycielowi we wrześniu, z uwzględnieniem godzinowej stawki wynagrodzenia przysługującej nauczycielowi w tym miesiącu. W tej sprawie wypowiedziały się Sądy Rejonowe w: Słupsku, Bartoszycach, Gdańsku Południu, Sądy Okręgowe w Słupsku i Olsztynie. We wspomnianych wyrokach wskazano: *w przypadku nabycia przez nauczyciela prawa do nagrody jubileuszowej i wypłaty tej nagrody we wrześniu, wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe oblicza się w wysokości średniej z miesięcy roku szkolnego poprzedzających 30 września, czyli są to właściwie godziny ponadwymiarowe przyznane nauczycielowi we wrześniu, z uwzględnieniem godzinowej stawki wynagrodzenia przysługującej nauczycielowi w tym miesiącu.* **W związku z powyższym dyrektor Zespołu Szkół Elektrycznych i Ogólnokształcących w K. do wysokości nagrody za 35 lat pracy winien wliczyć wypracowane przez Pana godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw za miesiąc wrzesień 2022 r.**

Ad.2. Zgodnie z §1 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 26.06.2001 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania wynagrodzenia oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy nauczycieli do nagrody jubileuszowej wlicza się również dodatek motywacyjny przyznany i wypłacony Panu za miesiąc wrzesień. Na liście płac sporządzonej w dniu 28.09.2022 r. widnieje dodatek motywacyjny w wysokości 120 zł brutto i netto 82,23 zł. **W związku z powyższym dyrektor Zespołu Szkół Elektrycznych i Ogólnokształcących w K. do wysokości nagrody za 35 lat pracy winien wliczyć dodatek motywacyjny w kwocie 120 zł brutto za miesiąc wrzesień 2022 r.**

Ad. 3. Dyrektor Zespołu Szkół Elektrycznych i Ogólnokształcących w K. odnośnie Pana pisma z dnia 3 października 2022 r. winien również udzielić informacji, jakie kwoty poszczególnych składników wynagrodzenia zostały uwzględnione do wysokości nagrody za 35 lat pracy, a nie tylko wyjaśnienia prawne, jakie składniki wynagrodzenia uwzględnia się do nagrody za 35 lat pracy.

Jednocześnie informuję Pana, że w przypadku nie zastosowania się dyrektora do przedmiotowej opinii prawnej, ma Pan możliwość powiadomienia Okręgową PIP w Rzeszowie lub złożenie sprawy do sądu pracy.

Rzeszów, 17 listopada 2022 r.

Opracował: Stanisław Kłak - doradca ds. prawnych, specjalista w sprawie prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, prawa oświatowego oraz prawa związkowego.

Doradca ds. prawnych
prawo pracy i prawo oświatowe

mgr Stanisław Kłak